

Snoeien en Stapelmuurtjes

samen puzzelen

Een terugblik op een seizoen Natuurlijk Tuinieren op Eigen Hof, Amsterdam.

A.

Op 1 november was de kantine van Eigen Hof gevuld met tuinders die graag wat meer wilden weten over het snoeien van bomen, struiken en vaste planten. In het kader van het traject 'Natuurlijk Tuinieren' van de AVVN kreeg Eigen Hof een workshop van tuinontwerper en hovenier Roos Broersen. Ze gaf veel nuttige tips over het snoeien en Roos besteedde ook aandacht aan snoeigereedschap en het onderhoud daarvan. Voor de meeste aanwezigen was het wel duidelijk dat snoei altijd nuttig is wanneer er beschadigde of dode takken zijn. Daarnaast is het, als je wilt gaan snoeien, belangrijk je af te vragen waarom: wil je groei stimuleren, wil je een bepaalde vorm maken of behouden, wil je veel vruchten, of wil je de boom of struik juist in groei afremmen? Een belangrijke eye-opener daarbij was het verschil tussen snoeien in het voorjaar en in het najaar. In het najaar is de plant in rust, dus als je dan snoeit rem je de groei af. Bij snoei in het voorjaar, als de plant vol nieuwe energie zit, stimuleer je juist de vorming van nieuwe takken/scheuten. Ook een interessant weetje: in plaats van het snoeien van de plant zelf kan

je groei ook afremmen door de wortels door te steken, rondom de plant. Dit is ook verstandig als je een struik wilt verplaatsen - maar dan moet er wel een flink aantal maanden zitten tussen de wortelsnoei en het verplanten. Er kwamen veel vragen van de aanwezige tuinders, voorbeelden van 'probleemtakken' werden rondgedeeld en we gingen natuurlijk ook buiten aan het werk. Een geslaagde bijeenkomst!

B.

Stapelen met Stenen - een project vanuit Natuurlijk Tuinieren

Tijdens de eerste bijeenkomsten over Natuurlijk Tuinieren, in gesprekken met de werkgroepleden en begeleiders, ontstonden allerlei plannen om Eigen Hof 'natuurlijker' en mooier te maken. Daarnaast was het de bedoeling om als tuinders samen aan projecten te werken - hetzij tijdens het Algemeen Werk, hetzij als 'extra' vrijwillig werk. Eén van de ideeën was om een stapelmuurtje te bouwen - leuk om te doen en waardevol voor de biodiversiteit op Eigen Hof. Waarom? Door het hoogteverschil ontstaan op een vrij klein oppervlak verschillende 'milieus' met heel gevarieerde planten: verschillen als droog-nat, schaduw-zon en voedselarm-voedselrijk ontstaan bijna vanzelf. Die planten kunnen weer vrij diverse insecten aantrekken, denk bijvoorbeeld aan Sedum (Hemelsleutel, Muurpeper, Tripmadam) waar bijen en vlinders gek op zijn. Padden, salamanders en insecten kunnen tussen de kieren in de muur een onderkomen vinden.

snoeiworkshop

Roos Broersen

eindresultaat

stapelploeg

Plek voor een stapelmuurtje

We waren er nog niet helemaal uit waar de muur zou moeten komen, maar we wisten wel dat deze in de zon zou moeten komen - een prachtige 'schaduwmuur' met begroeiing van varens hebben we namelijk al in de Heemtuin. De natuur hielp ons zoals zo vaak een handje, hoewel het ook een beetje droevig was: tijdens een herfststorm sneuvelde de oude Robinia pseudoacacia 'Sunburst' om - de boom bij de ingang van het park, met het prachtig geelgekleurde blad.

De plek die vrijkwam leek bij uitstek geschikt om het stapelmuurtje te gaan maken: er is veel zon, de plek ligt goed in het zicht bij de entree en zou dus een mooi visitekaartje kunnen zijn voor het Natuurlijk Tuinieren. Het moest daarom ook een 'nette' stapelmuur worden, met voornamelijk één soort stenen en in een vrij rechte lijn.

Mens en materiaal

Er moesten nog wat hindernissen genomen worden: op de plek van de omgewaaide boom werden de ondergrondse leidingen opnieuw gelegd en de beschoeiing langs het aangrenzende slootje bleek verrot. De materialen voor het muurtje moesten ook nog verzameld worden: iedereen die tegels over had werd opgeroepen deze te 'doneren' en diverse tuinders hadden nog leem dat ze beschikbaar wilden stellen. Tot slot waren nog 3 zakken cement en kalk nodig, aangeschaft door de Tuincommissie. In het ontstane mengsel kunnen planten die van nature op muren

groeien, zoals de muurleeuwebek, goed aanslaan. Lidy Beemster en Wil Riegel maakten een plan voor de bouw en in september 2014 kon onder hun leiding begonnen worden met bouwen. Tijdens het Algemeen Werk op 20 september heeft een ploeg van 5 man/vrouw een fundering gelegd, het grondbmengsel aangebracht en vele stoeptegels doormidden gebroken om de eerste meters van de muur aan te leggen. Een van de tuinders heeft het muurtje daarna min of meer geadopteerd en hij heeft in zijn vrije tijd regelmatig een stukje verder gebouwd. De muur is nu klaar, met bovenop als 'finishing touch' een rij oude gele waaltjes. Deze zijn voor de stevigheid weer met cement vastgezet.

De toekomst

Binnenkort wordt nog wat 'gewone' aarde toegevoegd en dan is het wachten op de beplanting. Er komt een zaailing van de gesneuvelde Robinia terug en in het voorjaar worden diverse planten gepoot: Sedum, Duizendblad, Ooievaarsbek, kruipende Rozemarijn en Ezelsoor. Ook Tongvaren en Steenbreekvaren komen er hopelijk te groeien. Het is mooi om te zien wat je kunt bereiken met geschonken materialen, met energie en inzet van betrokken tuinders en met natuurlijk een stukje creativiteit. Dit smaakt zeker naar meer!

